

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **G. G.**, zastoupené Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Masná 8, Moravská Ostrava, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 3. 2004, č. j. OAM-542/VL-10-12-2004, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 3. 2005, č. j. 24 Az 260/2004-33,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokáta Mgr. Farida Alizeye **s e u r č u j e** částkou 1 279,30 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 14. 3. 2004, č. j. OAM-542/VL-10-12-2004, žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně žalovaný rozhodl tak, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobkyně uvedla, že nesouhlasí s napadeným rozhodnutím, neboť zemi musela opustit z důvodů tíživé životní situace, které podrobně

uvedla v azylovém řízení. V zemi původu jí není umožněno žít důstojně. Požádala soud, aby přehodnotil stanovisko správního orgánu, zejména s ohledem na § 14 zákona o azylu.

Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 2. 3. 2005. V řízení před správním orgánem neshledal krajský soud vady, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v posouzení důvodu, pro nějž žalovaný neudělil žalobkyni azyl. Ze správního spisu vyplynulo, že skutečným důvodem odchodu žalobkyně z Ukrajiny byly její osobní a rodinné důvody. Již několik let nežije se svým manželem ve společné domácnosti, manžel má dítě s jinou ženou, nikdy se však se žalobkyní nerozvedl. Ona navázala vztah se svojí přítelkyní a manžel jí proto začal vyhrožovat zabitím. Odjely proto k matce přítelkyně, ale ta je také vyhodila z domu, neboť s jejich vztahem rovněž nesouhlasila. Proto se rozhodly zemi opustit a přijely do České republiky. Krajský soud shodně s žalovaným neshledal existenci zákonných podmínek pro udělení azylu, neshledal důvodnou rovněž námitku, týkající se udělení humanitárního azylu, žalobkyně sama rovněž neuvedla žádný důvod hodný zvláštního zřetele.

Žalovaný po provedeném řízení usoudil, že azyl nelze žalobkyni udělit, neboť nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13, § 14 zákona o azylu, a dále neshledal ani překážku vycestování podle § 91 zákona o azylu, a krajský soud mu dal po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů svým rozsudkem za pravdu.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též stěžovatelka) včas kasační stížnost, založenou na důvodech uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Uvedla, že se krajský soud řádně nevypořádal se všemi skutečnostmi, které jsou součástí správního spisu a proto nesprávně posoudil podmínky pro udělení azylu. Správní orgán nepostupoval ve shodě s § 32 odst. 2 správního řádu, nezjistil totiž řádně a úplně skutečný stav věci. Rozhodnutí správního orgánu postrádá i formální náležitosti, neboť z rozhodnutí nevyplývá, čím se při rozhodování správní orgán řídil a které skutečnosti byly podkladem pro jeho rozhodnutí. Bylo zřejmé, že žalobkyni hrozilo nebezpečí, její manžel jí z důvodu její homosexuální orientace vyhrožoval zabitím. Tyto skutečnosti správnímu orgánu uváděla již od počátku azylového řízení. Soud i správní orgán se od počátku zaměřily na udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neuvedly však řádně důvody pro takové rozhodnutí. Soudu vytkla, že nezkoumal, zda Ukrajina splňuje podmínky definice bezpečné země. Odkázala na žádost o udělení azylu a na správní spis. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a požádala o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření důvodnost námitek žalobkyně odmítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, lze obecně uvést, že povinností správního orgánu je respektovat základní pravidla řízení vyplývající z § 3 správního řádu a vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení. V řízení o azylu je pro posouzení rozsahu dokazování rozhodné, které skutečnosti uvede žadatel v žádosti o azyl, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu a který tvrdí skutečnosti, na jejichž základě správní orgán o jeho žádosti rozhoduje.

Namítá-li v tomto případě stěžovatelka, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, nemůže s ní Nejvyšší správní soud souhlasit. Posuzování žádosti o udělení azylu sestává z řady procesních a materiálních hledisek obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také časové souslednosti. Povinností žadatele o azyl je tvrdit skutečnosti, na základě nichž mu má být azyl udělen. Toto tvrzení žadatele není možné nahradit žádným postupem žalovaného. Uvedla-li žalobkyně ve správním řízení jako důvod pro udělení azylu skutečnost, že je homosexuálního zaměření a proto jí manžel na Ukrajině vyhrožoval zabitím, pak takovým tvrzením vymezila rozsah zkoumání uvedených důvodů, tedy, zda takové důvody jsou zákonnými důvody pro udělení azylu.

Žalobkyně v kasační stížnosti uvedla, že dle jejího názoru byly dány důvody k tomu, aby jí byl poskytnut azyl podle § 12 zákona o azylu. Toto tvrzení je třeba odmítnout, neboť ani Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalobkyně v průběhu celého správního řízení uváděla cokoli, co by nasvědčovalo tomu, že žádá o azyl z jiného důvodu, než je legalizace pobytu na území ČR.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil s krajským soudem v závěru, že stěžovatelčina životní situace na Ukrajině, neshledal, že by byla pronásledována, případně že by zakoušela odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že jí bylo vyhrožováno zabitím, přičemž Ukrajina jí nebyla schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu. Tato argumentace je však v dané věci nepřiléhavá. Jak plyne ze správního spisu, stěžovatelka mohla být na Ukrajině vystavena hrozbě fyzického útoku ze strany soukromých osob. To však nemůže nic změnit na závěru správního orgánu o tom, že jednání manžela, vyhrožujícího stěžovatelce pro její sexuální orientaci, není pronásledováním ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatelka se přes výhrůžky neobrátila na policii nebo jiné státní orgány. Její vlastní nečinnost, jak uvedla ve správním řízení, však lze z hlediska jejího tvrzení v kasační stížnosti o neschopnosti její země původu zajistit jí odpovídající ochranu před vyhrožováním zabitím z důvodu její homosexuální orientace jen stěží akceptovat. Svým jednáním (či lépe řečeno nejednáním) tak stěžovatelka státním orgánům vůbec neumožnila k její ochraně zasáhnout. Nepokusila-li se získat ochranu prostředky vnitrostátního práva, nemůže jí být poskytnuta ochrana formou azylu: ta je totiž až poslední možností v situaci, kdy všechny ostatní nástroje práva selhaly.

K otázce stěžovatelkou namítaného neudělení humanitárního azylu má Nejvyšší správní soud zato, že ani v tomto smyslu nejsou splněny zákonné podmínky pro jeho udělení. Podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Institut humanitárního azylu tak spočívá v kombinaci neurčitěho právního pojmu „případ zvláštního zřetele hodný“ a správního uvážení, které je vlastním rozhodnutím správního orgánu a je vyjádřeno slovy „lze udělit humanitární azyl“. Míra volnosti tohoto rozhodování správního orgánu je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu. Jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný zkoumal, zda v jejím případě nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Protože žalovaný řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav v její vlasti, a pokud z toho sám nedovodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména když stěžovatelka ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sama neuváděla. V daném případě nelze vytýkat žalovanému, jestliže konstatoval,

že neshledal důvody pro udělení humanitárního azylu, neboť žádný takový důvod zde nebyl nabídnut. Správní uvážení žalovaného spočívající ve volbě rozhodnutí azyl z humanitárního důvodu neudělit, nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, bylo v souladu s pravidly logického usuzování a premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem; nelze tedy hovořit o voluntaristickém přístupu správního orgánu. Nelze vytýkat ničeho ani krajskému soudu, který byl vázán rozsahem žaloby (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), její obsah zcela vyčerpal. V těch limitech, kde soudní přezkum neudělení humanitárního azylu proveden být měl, byl krajským soudem proveden řádně a v přiměřeném rozsahu. Nebyla-li pak zjištěna na straně žalovaného libovůle, postupoval krajský soud zcela správně, když ve svém přezkumu do správního uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatelů dány důvody hodné zvláštního zřetele, dále nezasahoval a zaměřil tento přezkum pouze na otázky procesní. Úkolem soudu ve správním soudnictví totiž obecně je přezkum pohledem zákonnosti, byť v takzvané plné jurisdikci, a volné uvážení při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů podle okolností konkrétní věci je vyhrazeno toliko žalovanému.

Nelze tak než souhlasit s rozsudkem krajského soudu, že žalobkyně neuváděla žádné skutečnosti, které by svědčily o přítomnosti důvodů pro poskytnutí azylu podle § 12 zákona o azylu, či podle § 14 tohoto zákona. Nelze se proto ztotožnit s tvrzením žalobkyně, že soud posuzoval pouze důvody pro udělení azylu, uvedené v § 12 zákona o azylu.

V kasačních bodech, jimiž stěžovatelka napadla konkrétní vady správního řízení, spočívající v uvedení porušení jednotlivých ustanovení správního řádu (byť v obecné rovině), v nesprávném posouzení, že Ukrajina není tzv. „bezpečnou zemí původu“, jakož i tvrzení že Ukrajina jí není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před ohrožením života, je kasační stížnost nepřipustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.): opírá se totiž o důvody, které stěžovatelka neuplatnila v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohla.

Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky žalobkyně dílem nedůvodnými, dílem nepřipustnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

V dané věci rozhodl Nejvyšší správní soud o věci samé, nerozhodoval proto již samostatně o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Žalobkyni byl pro řízení o žalobě a o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

Vzhledem k tomu, že odměna za převzetí věci byla zástupci žalobkyně přiznána již napadeným rozsudkem krajského soudu, byla výše odměny za zastupování v řízení o kasační stížnosti stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu za jeden úkon právní služby spočívající v sepsání kasační stížnosti ze dne 11. 4. 2005, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 1 000 Kč a 1 x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 1 075 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem

daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 204,30 Kč, odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 1 279,30 Kč.

Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2005

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu